

*Kerim ÇOBAN**

İTHALATLA İLGİLİ YAPILAN YURTDIŞI MASRAFLARININ BEYANI

I- KONUYA İLİŞKİN BAZI MEVZUAT HÜKÜMLERİ

1- Cif Kıymet, Gümrük Kıymeti

CIF: C (Cost = Maliyet), I (İnsurance = Sigorta), F (Freight = Navlun) kelimelerinin İngilizce'deki baş harflerinden oluşmuştur.

Cif Kıymet veya Eşyanın Cif Kıymeti: Eşya bedeli + sigorta bedeli + navlun ücreti toplamından oluşmaktadır.

Cif Kıymet veya Eşyanın Cif Kıymeti, *gümrük vergilendirme tekniği açısından en temel (fakat dar olan) matrah tanımıdır. Gümrük kıymeti veya eşyanın gümrük kıymeti ise gümrük vergilendirme tekniği açısından en geniş matrah tanımı olup, kıymete dair hemen her şeyi içine almaktadır. Kısacası, Cif kıymetle gümrük kıymeti aynı şeyler değildir.*

Eşyanın Gümrük Kıymeti: 4458 sayılı Gümrük Kanunu'na göre ithal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Satış bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satışta 27 ve 28. maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldığı, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır.

- Fiilen ödenen veya ödenecek fiyat, ithal eşyası için alıcının, satıcıya veya satıcı yararına yaptığı veya yapması gereken ödemelerin toplamıdır. Bu fiyat, ithal eşyasının satış koşulu olarak, alıcının satıcıya veya satıcının bir yükümlülüğünü karşılamak üzere üçüncü bir kişiye yaptığı veya yapacağı tüm ödemeleri kapsar. Ödemeler, para transferi şeklinde olabileceği gibi, akreditif veya ciro edilebilir bir kıymetli evrak kullanılarak ya da doğrudan veya dolaylı yapılabilir.

- 24.madde hükümlerine göre gümrük kıymeti belirlenirken, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına 27.maddede belirtilen ilaveler yapılır.

- Bu maddeye (Gümrük Kanunu'nun 27.maddesine) göre fiilen ödenen veya ödenecek fiyata yapılacak ilaveler için nesnel ve ölçülebilir veriler esas alınır.

- Gümrük kıymetinin belirlenmesinde, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata Gümrük Kanunu'nun 27.maddesinde öngörülenler dışında hiçbir ilave yapılamaz.

- 27'nci maddeye göre yapılan ilaveler dışında, alıcının pazarlama dahil kendi hesabına yaptığı faaliyetler, satıcı yararına veya satıcı ile yapılan bir anlaşma yoluyla da olsa, satıcıya yapılan dolaylı bir ödeme olarak değerlendirilmez. Bu tür işlemlere ilişkin giderler, ithal eşyasının gümrük kıymetinin tespiti sırasında fiilen ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmez.

2- İthalatta Kıymetin Beyanı

Gümrük beyannamesinin tescili sırasında belli olan gümrük kıymetine, gümrük matrahına giren (navlun, sigorta, yurt dışı kara taşıması, yurt dışı elleçleme, ambalaj, yurt dışı kalite kontrol gideri, tahlil ve test gideri, vb.) unsurlar ile ithalatta KDV matrahına giren unsurlarının (depolama, tahmil-tahliye, liman masrafları, demoraj gibi yurt içi giderleri vb.) gümrük beyannamesinin tescili anında Gümrük idaresine beyan edilmesi esastır.

1) Gümrük beyannamesinin tescili sırasında türü ve/veya miktarı belli olmayan gümrük kıymet veya matrah unsurları ile İthalatta KDV matrah unsurlarının ise Gümrük Yönetmeliği'nin 53/5 ve 53/6. maddelerine göre, en geç söz konusu kıymet ve/veya matrah unsurlarının ilgili firmanın/ mükellefin muhasebe kayıtlarına intikal ettirildiği ayı takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar beyanda bulunulması ve tekabül eden gümrük vergilerinin de aynı süre içinde ödenmesi gerekir.

2) İthalatta KDV Matrahına Giren; Tahliye, ardiye, ambar, depolama, demoraj, vb. giderlerin tespiti/ hesaplanması sırasında Gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar (tescil tarihi dahil) oluşan kısmın dikkate alınması (KDV matrahına katılması), beyanname tescil tarihinden sonraki kısma tekabül eden tutarların ise KDV matrahına katılmaması/ gümrük idaresine beyan edilmemesi,

Ayrıca, Demoraj faturalarında "Free döneme" tekabül eden tutarın da KDV matrahına katılmaması/ gümrük idaresine beyan edilmemesi gerekir.

3) İlgili Gümrük idaresi nezdinde Gümrük Yönetmeliği'nin 150.maddesi kapsamında (özellikle 3, 4 ve 5.fıkraları gereği); işlem yapılarak, süresi içinde tamamlayıcı beyanda bulunulması (İthalatta KDV Matrah Unsurlarının mahiyet ve tutar itibariyle tahakkuk ettiği ayı takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar ilgili gümrük idaresine bilgi verilmesi/ beyanda bulunulması ve tekabül eden vergilerin de aynı süre içinde ödenmesi) gerekir.

3- İthal Edilen Eşya İçin Yapılan ve Özellik Arz Eden Yurtdışı Masrafların Beyanı

İthalatçı ile İhracatçı arasında yapılan bir sözleşme, kontrat, distribütörlük, vb. anlaşmasına istinaden ithal edilen eşya ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak yapılan Yurt dışı masraflarının [**Örneğin:** Satın alma komisyonları dışındaki komisyonlar ve tellâliye giderleri, aracılık giderleri, Yurt dışı taşıma ve sigorta masrafları, İşçilik ve ambalaj bedelleri, İthal eşyasının üretimi için gereken ve Türkiye dışında gerçekleştirilen mühendislik, geliştirme, sanat ve çizim çalışmaları, plan ve taslak hazırlama hizmetleri giderleri, Kıymeti belirlenecek eşyanın satış

koşulu gereği, alıcının doğrudan veya dolaylı olarak ödemesi gereken, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan royalti ve lisans ücretleri, 28 inci maddenin (a) bendi hükmü saklı kalmak üzere, ithal eşyası için Türkiye'deki giriş liman veya yerine kadar yapılan nakliye ve sigorta giderleri ile eşyanın giriş liman veya yerine kadar nakliyesi ile ilgili olarak yapılan yükleme ve elleçleme giderleri, Kalite kontrol giderleri, inceleme, analiz, tahlil ve test giderleri, deneme üretimi giderleri, ... vb. masraflar] ithal edilen eşyanın Gümrük Kıymetine katılması, Serbest dolaşıma giriş (İthalat) beyannamesinin tescili sırasında ilgili Gümrük İdaresine beyan edilmesi gerekir.

Bahse konu giderlerden, ithalat beyannamesinin tescili sırasında miktarı, oranı, tutarı belli olanların eşya kıymetine ilave edilerek ilgili beyannamede beyan edilmesi, tescil sonrası belli olan veya ortaya çıkan kıymet unsurları ve hizmet giderlerinin ise Gümrük Yönetmeliğinin 53 ve 150.maddesi ile ilgili sair mevzuat hükümlerine göre en geç, söz konusu gider belgelerinin İthalatçı Firmanın muhasebe kaydına girdiği tarihi takip eden ayın yirmi altısına kadar ilgili Gümrük İdaresine beyan edilmesi ve tekabül eden Gümrük Vergilerinin de aynı süre içinde ödenmesi gerekir.

Not: *Bu konu başta olmak üzere, YYS Yıllık Faaliyet Raporu Hazırlanması, YYS Yıllık Zorunlu Eğitimlerinin Verilmesi, YYS Revizyonları, Ön İzleme, Yeni YYS Belgesi Hazırlıkları ve YYS Belgesi Alım Süreci, YYS Başvuru Formlarının Doldurulması, YYS Danışmanlığı, vb. Tüm YYS Süreçleri hakkında daha fazla ayrıntılı bilgiyi, Gümrük ve Dış Ticaret Mevzuatı konularında gerekli Hukuki ve Mevzuat Desteğini, İdari ve Adli İtiraz Süreçleri, Dava Açılması, Dava Aşamalarının Takibi, İlgili Mevzuat Ve Hukuki Açılardan Gerekli İtiraz Ve Savunmaların Yapılarak Dava Sonucunun Olumlu Sonuçlandırılması, Sonradan Kontrol/ Firma İncelemesi Yapıtırılması, Antrepo Açma, Antrepo Genişletme, AN6, AN7, AN8 Raporlarının düzenlenmesi, ... vb. işlemleri, Sürekli/ Düzenli, Aylık, Yıllık Gümrük ve Dış Ticaret Danışmanlığı, Olay (Konu) Başlı Gümrük ve Dış Ticaret Danışmanlığı, Gümrük ve Dış Ticaret Mevzuatı Eğitimleri, ... vb. konularında yardım, destek, danışmanlık ve benzeri hizmetleri -İsterseniz- Firmalarımız "Çoban Gümrük Dış Ticaret Denetim, Danışmanlık ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği A. Ş."den veya "Çözüm Denetim Gümrük Dış Ticaret Ve Danışmanlık A. Ş."den alabilirsiniz.*

II- DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

İthalatçı firma ile ihracatçı firma arasında yapılan bir sözleşme, kontrat, distribütörlük, vb. anlaşmasının bulunması, söz konusu ithalatın bu sözleşmeye istinaden yapılması nedeniyle, ithal edilen eşya ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak yapılan yurt dışı masraflarının: [Söz konusu ödemeler/ döviz transferleri, her ne kadar yapılan bir hizmet karşılığı gerçekleştirilmiş ve gerektiğinde 2 No.lu KDV Beyannamesine konu edilerek ilgili Vergi Dairesine beyan edilebilecek nitelikte oldukları sanılsa da; Söz konusu ödemelerin bir sözleşme, kontrat veya distribütörlük, vb. anlaşmasına dayanması ve öncesinde de bu anlaşmaya istinaden bahse konu ithalat işleminin gerçekleştirilmesi, bu ödemelerin doğrudan veya dolaylıda olsa bahse konu ithalat işlemi ile ilişkili olması nedeniyle, ...] İlgili Gümrük İdaresine beyan edilmesi gerekir.

Kısacası:

1) 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 24 - 27. maddeleri dikkate alınarak ithal edilen eşyanın Gümrük Kıymetine dahil edilmesi/ katılması, serbest dolaşıma giriş (ithalat) beyannamesinin tescili sırasında ilgili Gümrük İdaresine beyan edilmesi gerekir.

2) Bahse konu giderlerden, ithalat beyannamesinin tescili sırasında miktarı, oranı, tutarı belli olanların eşya kıymetine ilave edilerek ilgili beyannamede beyan edilmesi, tescil sonrası belli olan veya ortaya çıkan hizmet giderlerinin ise İlgili Gümrük İdaresi/ İdareleri nezdinde Gümrük Yönetmeliğinin 53.maddesi (İstisnai kıymetle beyan) ile 150.maddesi (Serbest dolaşıma giriş rejiminde tamamlayıcı beyan) ile ilgili sair mevzuat hükümlerine göre işlem yapılması/ beyanda bulunulması, en geç söz konusu gider belgelerinin İthalatçı Firmanın muhasebe kaydına girdiği tarihi takip eden ayın yirmi altısına kadar ilgili Gümrük İdaresine beyan edilmesi ve tekabül eden Gümrük Vergilerinin de aynı süre içinde ödenmesi gerekir.

3) Herhangi bir sözleşmeye dayanmayan ve gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihte mevcudiyeti **bilinmeyen** kıymet veya matrah unsurlarının Gümrük Yönetmeliğinin 53/5.maddesi kapsamında, söz konusu fıkra da belirtilen süre içinde ilgili Gümrük İdaresine beyanda bulunulması gerekir.

4) İstisnai kıymetle beyana ilişkin tamamlayıcı beyanın süresi içerisinde verilmemesi durumunda; zamanında ödenmeyen gümrük vergileri için eşyanın serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında gecikme faizi tahsil edilir ve Kanunun 241.maddesinin birinci fıkrası uyarınca işlem yapılır.

5) Zamanında beyan edilmeyen gümrük kıymet, matrah ve/veya ithalatta KDV matrah unsurlarının; Gümrük idaresince tespit edilmesinden önce beyan sahibince/ mükellefçe ilgili gümrük idaresine beyan edilmesi ve tekabül eden vergilerin süresi içinde ödenmesi durumunda ise söz konusu cezalar yüzde on (%10) nispetinde uygulanır.

6) Süresi içinde herhangi bir beyanda bulunulmaması ve bu durumun sonradan yapılan denetim sonucunda gümrük idaresince veya müfettişçe tespit edilmesi halinde ise Gümrük Kanunu'nun 234/1.maddesine göre cezalı işlem yapılır (üç kat ceza uygulanır).

7) Söz konusu Gümrük Kıymet unsurlarının hiç beyan edilmediği veya eksik beyan edildiğinin Gümrük İdaresince tespit edilmesi durumunda; Söz konusu ithalat işlemleri için Gümrük Kanunu'ndaki "Zamanaşımı Hükümleri" dikkate alınarak, üç yıl geriye gidilerek tarama usulü ile incelenir, hiç beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen gümrük vergileri tahsil edilir. 6183 sayılı Kanun'un 51.maddesine göre gecikme zammı uygulanır ve Gümrük Kanunu'nun 234.maddesine göre-(üç kat)- ceza uygulanır.

8) Gümrük cezalarının tahakkuk, tebliğ ve tahsili sırasında; her bir serbest dolaşıma giriş beyannamesine tekabül eden her bir Gümrük Vergisi cezası, her bir KDV cezası, her bir ÖTV cezası, vb. her bir tahsil edilen vergi cezası için ayrı ayrı uygulanmak üzere Gümrük Kanunu'nun 234/6.maddenin göz önünde bulundurularak (Kanun'un 234/6.maddesine göre verilen ceza hiçbir şekilde 241 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.) 2024 yılı itibariyle 828-TL'den aşağı olmamak üzere ceza uygulanır.

9) Gümrük İdaresine hiç beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen söz konusu giderlerle ilgili olarak ilgili Gümrük İdaresince tebliğ edilen Ek Tahakkuk ve Ceza Kararlarının çok dikkatlice ve titizce incelenmesi, gerektiğinde konusunda uzman Denetim ve Danışmanlık şirketlerinden destek alınması, ilgili mevzuat açısından emin olunmadıkça itiraz edilmemesi ve yargı yoluna gidilmemesi, bunun yerine Gümrük Kanununun 244.maddesi ve Gümrük Uzlaşma Yönetmeliği hükümlerine göre Uzlaşmaya gidilmesi gerekir.

10) Onaylanmış Kiři Statüsü (OKS) veya Yerkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası (YYs) sahibi olan firmalar ya da bu belgeleri almayı düşünen firmalar açısından; Gümrük Kanununa göre uygulanacak ceza kararları bir risk oluşturduğundan, ilgili ceza kararlarına itiraz edilmemesi ve yargı yoluna gidilmemesi, bunun yerine Gümrük Kanununun 244.maddesi ve Gümrük Uzlaşma Yönetmeliği hükümlerine göre Uzlaşmaya gidilmesi,

Yukarıda yer alan hususların, firma menfaatleri de gözetilerek en uygun olanının seçilmesi gerekir.

Kocaeli, 15/10/2024

Sevgi ve Muhabbetle, Sağlıcakla Kalınız.

***Kerim ÇOBAN**

Emekli Gümrük ve Ticaret Bařmüfettiři

oban Gümrük Dış Ticaret Denetim ve Danışmanlık A. ř.

Yönetim Kurulu Bařkanı

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 3065 sayılı Katma Deėer Vergisi Kanunu.
- 213 sayılı Vergi Usl Kanunu.